Dosarul nr. 21r-1944/23 Judecător: Veaceslav Caragia
nr. electronic 1-23063041-02-21r-20072023 Judecătoria Orhei, sediul Central

D E C I Z I E

15 februarie 2024 mun. Chişinău
Colegiul Penal al Curţii de Apel Chişinău
Având în componenţa sa pe:
Preşedintele şedinţei de judecată, judecătorul Silvia Cecan
Judecătorii Liubovi Brînza
Ecaterina Palanciuc

Judecând în ordine de recurs, recursul directorului Penitenciarului nr. 18 Brăneşti, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 3 iulie 2023, prin care s-a admis plângerea condamnatului Paladi Ion ***** declarată împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, *****, cu privire la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constat faptul că condamnatul Paladi Ion *****, născut la *****, a fost deţinut în Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, perioada continuă de la 24.01.2023 până în prezent 03.07.2023, pe o perioadă totală de 160 zile, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO, în condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Paladi Ion *****, născut la *****, cu 16 (şaisprezece) zile, pentru perioada de 160 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie *****, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO.

Procedura de înștiințare a părților a fost îndeplinită.

Termenul de examinare a cauzei în instanța de fond, 3 mai 2023-3 iulie 2023, în instanța de recurs, 20 iulie 2023-15 februarie 2024.

Examinând probele din dosar, în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

A C O N S T A T A T:

1. La 03 mai 2023, condamnatului Paladi Ion *****, a înaintat judecătorului de instrucţie o plângere, împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

2. Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 3 iulie 2023, s-a admis plângerea condamnatului Paladi Ion ***** declarată împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, *****, cu privire la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constat faptul că condamnatul Paladi Ion *****, născut la *****, a fost deţinut în Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, perioada continuă de la 24.01.2023 până în prezent 03.07.2023, pe o perioadă totală de 160 zile, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO, în condiţiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Paladi Ion *****, născut la *****, cu 16 (şaisprezece) zile, pentru perioada de 160 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie *****, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO.
3. Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 3 iulie 2023, directorul Penitenciarului nr. 18 Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu a înaintat cerere de recurs prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii și pronunțarea unei noi hotărîri prin care plîngerea să fie respinsă.
4. În motivarea recursului s-a invocat că soluția instanței de fond este neîntemeiată.
5. Subsecvent, la materialele cauzei este anexat și recursul avocatului Vitalie Pîslaru în interesele condamnatului Paladi Denis, care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii și pronunțarea unei noi hotărîri prin a aplica condamnatului Legea nr. 243 din 24.12.2021, cu privire la amnistie.
6. Examinând materialele cauzei, Colegiul penal ajunge la concluzia de a respinge recursul directorului Penitenciarului nr. 18 Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 3 iulie 2023, ca nefondat, cu menţinerea fără modificări a acestei încheieri, iar recursul avocatului Vitalie Pîslaru în interesele condamnatului Paladi Denis, urmează a fi lăsat fără soluționare, urmînd a fi anexat la dosarul corespunzător.
7. Potrivit art. 3 alin.(1) din Codul de procedură penală, în desfăşurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanţa judecătorească.
8. Art. V alin.(2) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală şi a Codului contravenţional) nr. 245 din 31.07.2023 (în vigoare 22.08.2023), pledează că la data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale şi contravenţionale pentru care au fost stabilite data şedinţei de judecată se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.

9. La fel, conform art. 447 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.
10. În conformitate cu dispozițiile art. 449 din Codul de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat; recursul este depus peste termen; recursul este inadmisibil; admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător.
11. Subsecvent normei citate, instanța de recurs, în conformitate cu prevederile art. 449 alin.(1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, respinge recursul ca fiind nefondat şi menține hotărârea atacată.
12. În continuare, Colegiul stabilește că potrivit procesului-verbal din 21.06.2018 Paladi Ion a fost reţinut de facto la 21.06.2018 ora 13:45 min.
13. Prin sentinţa Judecătoriei Hînceşti, sediul Ialoveni nr. 1-319/2018 din 15.01.2019, Paladi Ion a fost recunoscut vinovat şi condamnat de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b), f) Cod penal, cu aplicarea unei pedepse, prin prisma art. 85 alin. (1) Cod penal, de 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei cu închisoarea urmând a fi calculat din 15.01.2019, cu includerea în acest termen a duratei reţinerii şi deţinerii lui Paladi Ion în stare de arest preventiv de la 21.06.2018, ora 13:45 până la 15.01.2019, inclusiv.
14. Iar, prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Central din 24.01.2022, s-a constatat faptul că, condamnatul Paladi Ion, a fost deţinut în Penitenciarele nr.13 Chişinău şi nr.16 Pruncul, pe o perioadă continuă totală de 464 (patru sute şaizeci şi patru) zile (de la 26.06.2018 până la 18.03.2019 şi de la 05.07.2019 pînă la 20.01.2020), dintre care 203 (două sute trei) zile, perioada de la 26.06.2018 pînă la 15.01.2019, în calitate de prevenit în Penitenciarul nr. 13 Chişinău, şi 261 (două sute şaizeci şi unu) zile, perioada de la 15.01.2019 până la data de 18.03.2019 în Penitenciarul nr.13 Chişinău şi în Penitenciarul nr.16 Pruncul perioada de la 05.07.2019 pînă la 20.01.2020, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO. În condiţiile art.385 alin.(5) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Paladi Ion, cu 203 (două sute trei) zile, pentru perioada de 203 zile în care condamnatul s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr.13 Chişinău, în calitate de prevenit, în

condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO. În condiţiile art. 473[4] alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Paladi Ion, cu 26 (douăzeci şi şase) zile, pentru perioada totală de 261 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 16 Pruncul, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO. În condiţiile art.385 alin.(5) Codul de procedură penală şi în condiţiile art. 473[4] alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus în total cu 229 (două sute douăzeci şi nouă) zile pedeapsa definitivă a condamnatului Paladi Ion.

15. Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24.01.2023, s-a admis plângerea condamnatului Paladi Ion ***** împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare, *****, referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO. S-a constatat faptul că, condamnatul Paladi Ion *****, a fost deţinut în *****, perioada continuă de la 18.03.2019 până la 05.07.2019, de la 20.01.2020 până la 22.06.2022 şi de la 04.07.2022 până în prezent, 24.01.2023, pe o perioada totală de 1197 zile, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO. În condiţiile art. 473[4] alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Paladi Ion *****, născut la *****, cu 119 (una sută nouăsprezece) zile, pentru perioada de 1197 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie în *****, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO.

16. Potrivit raportului nr.2/2984 din 23.06.2023, în privinţa condamnatului Paladi Ion *****, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 21.06.2018, iar sfârşitul executării pedepsei la 08.07.2023. Perioada detenţiei în instituţiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr.13 Chişinău perioada: 22.06.2018-18.03.2019, în Penitenciarul nr. 16 Pruncul perioada: 05.07.2019-20.01.2020 şi 22.06.2022-04.07.2022 şi în ***** perioada: 18.03.2019-05.07.2019, 20.01.2020-22.06.2022 şi 04.07.2022 - până în prezent.

17. Referitor la condiţiile de detenţie din *****, se indică că, Penitenciarul nr. 18-Brăneşti este un penitenciar de tip semiînchis pentru deţinerea condamnaţilor majori de sex masculin, fiind divizat în 11 sectoare, care sunt dislocate în 2 zone locative. Pe perioada deţinerii în Penitenciarul nr,18-Brăneşti condamnatul Paladi Ion ***** a fost repartizat în Sectorul nr. 5, unde i s-a oferit pat pentru dormit dotat cu saltea, pernă şi lengerie de pat. Sectorul nr. 5 unde se deţine condamnatul are suprafaţa locativă de 196,62 m2 unde sânt amplasate 50 paturi şi se deţin în mediul 49-50 condamnaţi care beneficiază de iluminare naturală şi artificială prin reţeaua de tensiune 220V, încălzire centralizată care menţine temperatura admisibilă în încăpere şi acces permanent la apa potabilă. Sectorul este dotat cu trei lavoare separate de încăperea locativă cu uşă şi coridor, la care deţinuţii au acces nelimitat pentru a se spăla pe mâini, dinţi. În faţa sectorului

este amenajat un loc pentru fumat, dotat cu scaune şi acoperiş. Toţi condamnaţii din zona locativă de la deşteptare până la stingere au acces la plimbare nelimitat (cu respectarea programului zilei) şi la activităţile de pe teritoriul penitenciarului (biserică, teren sportiv, bibliotecă, muncă, şcoală profesională ş.a.). Totodată menţionăm că, în Penitenciarul nr.18-Brăneşti, absolut toţi condamnaţii beneficiază de apă caldă pentru baie, două zile pe săptămână. Starea sanitaro-igienică este satisfăcătoare, anual de către instituţia penitenciarului, sunt încheiate contracte de prestare a serviciilor de deratizare şi dezinsectizare, cu agenţii economici de profil, care prestează serviciile respective. Pe parcursul detenţiei, conform HG nr. 609 din 29.05.2006, toţi deţinuţii beneficiază lunar de obiecte de igienă personală şi anume: săpun de toaletă, săpun de rufe, pastă de dinţi, detergent, aparate de bărbierit ş.a. Toţi deţinuţii beneficiază de o alimentare sănătoasă şi echilibrată care să răspundă la nevoile individuale, inclusiv cerinţelor religioase, culturale sau de altă natură. Alimentarea deţinuţilor este asigurată cu hrană caldă de 3 ori pe zi, la ore prestabilite, gratuit din contul mijloacelor bugetului de stat, cu respectarea normelor minime stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 609 din 29 mai 2006, fiind formată din: crupe în asortiment, peşte congelat, carne de pui, ulei vegetal, legume (cartoafe, ceapă, sfeclă de masă, morcov), ouă de găină, slănină, brânză de vaci, lapte, unt, unde Penitenciarul nr.18-Brăneşti dispune de produse alimentare sus nominalizate. La fel în Penitenciarul nr.18-Brăneşti deţinuţii beneficiază de asistentă medicală calificată. Asistenţa medicală este acordată de către şeful serviciului, care este şi medic generalist, şi de către 4 asistenţi medicali. În penitenciar, mai activează un medic stomatolog, angajat pe 0.5 salariu. La fel, în secţia medicală este amenajat salonul pentru proceduri ambulatorii. Totodată rezultă, că în perioadele deţinerii reclamantului în Penitenciarul nr.18- Brăneşti, standardele minime de întreţinere a condamnaţilor au fost respectate din toate punctele de vedere, şi nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante. Capătul plângerii ce ţine de perioadele detenţiei din Penitenciarul nr.18-Brăneşti, le consideră neîntemeiate şi solicită de a fi respinse, din motiv că prezumţia absolută de încălcare a art. 3 nu poate fi infirmată în mod normal decât dacă toţi factorii de mai jos sunt reuniţi (are posibilitatea de a se deplasa de la deşteptare până la stingere pe teritoriul zonei locative unde se deţine, poate participa la diferite activităţi, frecventa biblioteca şi biserica din penitenciar, sectoarele tip barac au fost divizate în secţii pentru îmbunătăţirea condiţiilor) conform raportului. Totodată ţine să atragă atenţia instanţei că Penitenciarul nr.18-Brăneşti, nu a fost stabilit ca instituţie penitenciară, luând în calcul rapoartele instituţiilor naţionale şi internaţionale cât şi a practicii CEDO, în care condiţiile de detenţie contravin prevederilor art.3 CEDO, astfel acest penitenciar cu certitudine, ţinând cont de tipul penitenciarului asigură deţinuţilor minimul

necesar. În lumina celor expuse mai sus rezultă, că în perioada deţinerii petiţionarului în Penitenciarul nr.18-Brăneşti, standardele minime de întreţinere a condamnatului au fost respectate din toate punctele de vedere, şi nicidecum nu pot fi apreciate ca inumane sau degradante. În temeiul argumentelor prezentate supra, solicită respingerea plângerii condamnatului Paladi Ion *****, ca neîntemeiată.

18. Potrivit prevederilor art. 469 alin. (1) pct. 17^1) din Codul de procedură penală, la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, şi anume: constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor.
19. Conform prevederilor art. 470 alin. (1) din Codul de procedură penală, chestiunile privind executarea hotărârilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. ... 17^1) ... se soluţionează de către instanţa de judecată din raza de activitate a organului sau a instituţiei care execută pedeapsa.
20. În conformitate cu prevederile art. 471 alin. (1) şi art.473^1 din Codul de procedură penală, chestiunile specificate la art. 469 alin. (1) pct.17^1) se soluţionează de către judecătorul de instrucţie din instanţa în a cărei rază teritorială se află organul respectiv.
21. Prin Legea nr. 272, în vigoare din 01.01.2019, a fost operat remediu la nivel naţional cu privire la constatarea şi compensarea condiţiilor precare de detenţie din penitenciarele naţionale.
22. Potrivit art. 473^2 alin. (1) din Codul de procedură penală, plângerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat.
23. Colegiul atestă că în plângerea înaintată, petentul Paladi Ion ***** a solicitat reducerea termenului din pedeapsa stabilită în baza circumstanţelor ce cad sub incidenţa prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în temeiul art.473^2 -473^4 din Codul de procedură penală, pentru aflarea sa în *****, până în prezent.
24. Instanţa de recurs reţine în plângerea înaintată, petentul Paladi Ion *****, solicită reducerea termenului din pedeapsa stabilită în baza circumstanţelor ce cad sub incidenţa prevederilor art.3 din CEDO, pentru aflarea sa în perioada de detenţie în instituţiile penitenciare, *****, în temeiul art. art.473^2-473^4 din Codul de procedură penală.

25. În continuare, din materialele cauzei s-a constatat că prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24.01.2023, s-a admis plângerea condamnatului Paladi Ion *****, împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare, *****, referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Paladi Ion *****, s-a redus cu 119 (una sută nouăsprezece) zile, pentru perioada de 1197 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie în *****, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO.
26. Astfel, chestiunea cu privire la constatarea şi compensarea condiţiilor precare de detenţie din penitenciarele naţionale, în privinţa condamnatului, Paladi Ion ***** şi anume referitor la constatarea condiţiile de detenţie în *****, de până la 24.01.2023, care, conform jurisprudenţei CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO, a fost deja soluţionată de judecătorul desemnat cu atribuţii de judecător de instrucţie, prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24.01.2023.
27. Conform prevederilor art.473^2 alin.(5) din Codul de procedură penală, plângerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sunt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.
28. În aceste condiţii, termenul stabilit de legiuitor prin art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, se va calcula prin prisma faptului, intrării în vigoare a Legii nr. 272, care se constatată a fi 01.01.2019.
29. Potrivit raportului nr.2/2984 din 23.06.2023, prezentat de administraţia instituţiei penitenciare nr.18 Brăneşti, în privinţa condamnatului Paladi Ion *****, acesta a fost deţinut în instituţiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr.13 Chişinău perioada: 22.06.201818.03.2019, în Penitenciarul nr. 16 Pruncul perioada: 05.07.2019-20.01.2020 şi 22.06.202204.07.2022 şi în ***** perioada: 18.03.2019-05.07.2019, 20.01.202022.06.2022 şi 04.07.2022 - până în prezent.
30. Colegiul constată că condamnatul Paladi Ion *****, deţinut în Penitenciarul 18 Brăneşti, a depus în instanţa de judecată plângere ce se referă la condiţiile de detenţie din ***** şi care a fost înregistrată la Secţia de evidenţă şi documentare procesuală a Judecătoriei Orhei, sediul Central la 03.05.2023.
31. Astfel, se stabileşte că, plângerea condamnatului Paladi Ion *****, a fost depusă pe parcursul detenţiei în condiţii contrare art.3 CEDO, iar în asemenea împrejurări, cu trimitere la faptul că art. 473^2-473^4 din Codul de procedură

penală, au fost introduse prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, se constată că, prevederile art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, au fost respectate pe deplin, astfel, se apreciază depunerea plângerii, ca fiind în termenul prevăzut de lege.

32. Conform prevederilor art. 473^4 alin.(4) din Codul de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-i-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ.
33. Potrivit dispoziţiilor art. 473^4 alin.(6) din Codul de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), preveniţii sânt despăgubiţi în conformitate cu art. 385 alin.(5) şi (6) sau, după caz, aceştia pot înainta o acţiune civilă.
34. Potrivit art. 385 alin. (5) şi (6) din Codul de procedură penală, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condiţiile de detenţie, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.
35. În temeiul prevederilor art. 473^2 alin.(3) din Codul de procedură penală, condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.
36. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menţionat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenţiei consfinţeşte una din cele mai fundamentale valori ale unei societăţi democratice.
37. Aceasta interzice, în termeni absoluţi, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).
38. La constatarea condiţiilor de detenţie, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).

39. CtEDO a constatat că anumite condiţii de trai ale deţinuţilor constituie tratamente inumane şi/sau degradante, şi anume: suprapopularea din penitenciare - consideră că fiecare deţinut trebuie să aibă un spaţiu de cel puţin 4 m2 (cauza Ostrovar v. Republica Moldova, hotărârea din 13.09.2005, § 80); celulele nedotate (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 46), cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei (cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53), puţin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităţilor de recreare; lipsa hranei (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43- 44); lipsa unei asistenţe medicale corespunzătoare (cauza Holomiov v. RM, 07.11.2006, § 120-121).

40. Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

41. Curtea a considerat un tratament ca fiind „degradant”, atunci când s-a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare şi inferioritate capabile să le umilească şi să le înjosească (Kudla v. Poland [GC], nr. 30210/96, § 92, ECHR 2000-XI). Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă” în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili şi înjosi persoana şi dacă, în ceea ce priveşte consecinţele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3. Chiar şi absenţa unui asemenea scop nu poate exclude categoric o constatare a violării articolului 3 (Raninen v. Finland, hotărâre din 16 decembrie 1997, Reports of Judgments and Decisions, 1997-VIII, pp. 2821-22, § 55, şi Peers v. Greece, nr. 28524/95, § 74, ECHR 2001-III).

42. Conform argumentelor expuse supra, instanța de fond a supus examinării doar alegaţiile condamnatului Paladi Ion ***** ce vizează pretinsele condiţii inumane şi degradante de detenţie din ***** pentru perioada de la 24.01.2023 până în prezent 03.07.2023, întrucât celelalte perioade de detenţie au fost supuse examinării.

43. Din materialele cauzei Colegiul reține că condamnatul Paladi Ion *****, în plângerea înaintată, a solicitat aplicarea în privinţa ultimului a prevederilor art. 473^2-473^4 din Codul de procedură penală, cu reducerea termenului general din

pedeapsa stabilită în baza circumstanţelor ce cad sub incidenţa prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în partea ce ţine de condiţiile de detenţie din *****, pentru perioada deţinerii până în prezent. S-a invocat că, în celule erau condiţii igienice şi sanitare rele, fiind supraaglomerate celulele.

44. Astfel, condamnatul Paladi Ion *****, s-a aflat în detenţie în *****, pe perioada de la 24.01.2023 până în prezent 03.07.2023, în total o perioadă de 160 zile.

45. Subsecvent, se reţine că, prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 24.01.2023, judecătorul desemnat cu atribuţiile judecătorului de instrucţie, s-a expus asupra perioadei de detenţiei a condamnatului Paladi Ion *****, cu referitor la constatarea condiţiilor de detenţie de până la 24.01.2023.

46. Prin urmare, instanţa constată că la caz nu sunt aplicabile prevederile art. 385 alin.(5) din Codul de procedură penală.

47. Aşadar, în partea ce ţine de condiţiile de detenţie contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale din *****, privind supraaglomerarea, Colegiul reţine că potrivit Hotărârii Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, la punctul 464, se stipulează că ”Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m.p., care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii”.

48. În Raportul anual pentru anul 2017 şi 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

49. Totodată, instanţa denotă că la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în consideraţie doar criteriile principale cum ar fi: suprafaţa ce revine fiecărui deţinut, condiţii sanitare, dar şi sistemul de canalizaţie, cantitatea şi calitatea hranei, accesul la servici medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existenţa lingeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din RM nu ating un prag minim de suficienţă.

50. Totodată, reieşind din situaţia descrisă în rapoartele prezentate, este evident că cel puţin sub aspectul detenţiei în condiţii de supraaglomerare, accesul la apă potabilă, la duş, faţă de condamnat nu a fost respectată pe perioada de detenţie.
51. Contrar recomandărilor pre citate, studiind raportul prezentat de către administraţia instituţiei penitenciare *****, Colegiul indică că s-a prezentat o informaţie generală cu privire la suprafaţa ce revine unui deţinut în celulele în care a fost deţinut Paladi Ion *****, din care reiese suprafaţa de sub limita minimă de 4 m2, per deţinut, nefiind probată şi respectarea condiţiilor referitor la accesul la lumina de zi, indicându-se că iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediul instalaţiilor electrice, că ventilarea era artificială, că deţinuţii sunt asiguraţi cu minimul necesar pentru trai, că deţinuţii zilnic sunt verificaţi de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere, or sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare (art.473^3 alin. (2) din Codul de procedură penală).
52. Subsecvent, instanța de recurs indică că alegaţiile reprezentatului Penitenciarului nr.18, la aceste aspecte, sunt declarative şi lipsite de suport probatoriu.
53. Cu referire la celelalte alegaţii ale condamnatului referitor la condiţiile sanitare şi igienice, sistemul de canalizaţie şi aerisire, alimentaţia, accesul la apă potabilă, Colegiul menţionează că probele anexate la raport nu combat argumentele petentului Paladi Ion *****, iar ca urmare se consideră că, dificultăţile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale în *****, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.
54. În susţinerea temeiniciei plângerii depuse Paladi Ion *****, Colegiul reţine că potrivit raportului privind vizita preventivă în *****, a Avocatului Poporului (Ombudsmanul), din 31.07.2019 aprobat la 05.08.2019, şi raportul Consiliului pentru prevenirea torturii (CPT), din 11.02.2020, privind vizita de monitorizare la Penitenciarul nr.18, cu referire la condiţiile de detenţie, s-au reţinut condiţii precare de detenţie, şi anume suprapopularea penitenciarului, condiţii deplorabile din boxa pentru refuzul de hrană, şi lipsa personalului medical specializat în instituţia penitenciară.
55. Totuşi, având în vedere că, la soluţionarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanţă a încălcărilor privind condiţiile de detenţie care au afectat grav drepturile petentului, ci şi stabilirea unei reduceri a pedepsei care variază de la 1 zi la 3 zile, în dependenţă

de gradul şi intensitatea suferinţelor, în continuare instanţa va analiza şi celelalte alegaţii invocate de către petent în plângerea depusă.

56. Se consideră necesar de a preciza că, la 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunţat mai multe decizii în cauzele Baban şi alţii c. Moldovei, Bulgacov şi alţii c. Moldovei, Cobîlceanu şi alţii c. Moldovei, Filat şi alţii c. Moldovei, Condreanu şi alţii c. Moldovei, Grigoraş şi alţii c. Moldovei şi Talambuţa şi alţii c. Moldovei, unde reclamanţii s-au plâns în faţa Curţii în baza art. 3 CEDO, invocând condiţiile materiale inadecvate de detenţie şi, în unele cereri, lipsa asistenţei medicale corespunzătoare, precum şi lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.

57. Astfel, făcând referire la decizia pronunţată anterior la data de 28 februarie 2019 în cauza Draniceru c. Moldovei, şi având în vedere noul remediu preventiv compensatoriu pentru condiţiile inadecvate de detenţie în baza Legii nr. 163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 01 ianuarie 2019) şi Legii nr.272 pentru modificarea Codului de procedură penală, Curtea a considerat că, în principiu, acesta ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenţiei provocate de anumite condiţii precare de detenţie.

58. Curtea a considerat că, noul remediu instituit prin Legile nr. 163 şi n. 272 este adoptat, în principiu, în conformitate cu criteriile enunţate în cauza Şişanov c. Moldovei, şi că el ar putea fi considerat a priori efectiv pentru contestarea condiţiilor inadecvate de detenţie din Republica Moldova, astfel încât Curtea a declarat respectivele cereri inadmisibile din cauza neepuizării remediului naţional în acest sens.

59. Astfel, potrivit materialelor cauzei, condamnatul Paladi Ion *****, s-a aflat în ***** în condiţii precare de detenţie, luând în consideraţie totalitatea efectelor cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ţinând cont de principiile proporţionalităţii şi echităţii, urmează să beneficieze de reducere pentru fiecare zi de detenţie, în condiţii precare în *****, în calitate de condamnat.

60. Referitor la perioada de detenţie în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO, a lui Paladi Ion *****, din *****, perioada de la 24.01.2023 până în prezent 03.07.2023, în calitate de condamnat, pe un termen de 160 (una sută şaizeci) zile, luând în consideraţie totalitatea efectelor cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ţinând cont de principiile proporţionalităţii şi echităţii, condamnatul urmează să beneficieze de o reducere de 1 (una) zi pentru fiecare 10 zile de detenţie, astfel încât din termenul pedepsei stabilite lui Paladi Ion *****, să se reducă cu 16 (şaisprezece) zile (conform

formulei 160 zile x 1/10 = 16 zile), pentru perioada de aflare în condiţii precare în Penitenciarul nr. 18 Brăneşti.

61. Se apreciază, remediul aplicat în speţa dată, precum unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanţelor de fapt cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită, şi care va avea efectul compensatoriu proporţional circumstanţelor constatate.

62. Prin urmare, Colegiul penal, conchide că recursul depus poartă un caracter declarativ, iar temeiuri de casare a încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 3 iulie 2023, nu au fost identificate.

63. În altă ordine de idei, Colegiul reține că la materialele cauzei este anexat și recursul avocatului Vitalie Pîslaru în interesele condamnatului Paladi Denis.

64. Totodată, potrivit recursului se contestă o altă încheiere și anume încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 5 iulie 2023, prin care s-a respins cererea condamnatului cu privire la aplicarea amnistiei, iar în solicitare, recurentul cere casarea încheierii din 5 iulie 2023, cu pronunțarea unei noi hotărîri prin care în privința condamnatului să fie aplicate prevederile Legii cu privire la amnistie.

65. Reiterînd materialele cauzei, Colegiul constată că la dosar este anexată plîngerea condamnatului Paladi Ion *****, împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CED, care a fost soluționată prin încheierea Judecătorie Orhei, sediul Central din 3 iulie 2023.

66. Astfel, în circumstanțele descrise supra, Colegiul constată că recursul avocatului Vitalie Pîslaru în interesele condamnatului Paladi Denis, a fost anexat greșit la prezentul dosar.

67. În conformitate cu prevederile art. art. 469-472, 449 pct.1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

D E C I D E:

Respinge ca nefondat recursul directorului Penitenciarului nr. 18 Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 3 iulie 2023, prin care s-a admis plângerea condamnatului Paladi Ion ***** declarată împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, *****, cu privire la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constat faptul că condamnatul Paladi Ion *****, născut la *****, a fost deţinut în Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, perioada continuă

de la 24.01.2023 până în prezent 03.07.2023, pe o perioadă totală de 160 zile, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO, în condiţiile art. 473[4] alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Paladi Ion *****, născut la *****, cu 16 (şaisprezece) zile, pentru perioada de 160 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie *****, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO.

Menține încheierea contestată fără modificări.

Recursul avocatului Vitalie Pîslaru în interesele condamnatului Paladi Denis, se expediază Judecătoriei Orhei, sediul Central pentru a fi anexat la dosarul corespunzător.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecătorul: Silvia Cecan

Judecătorii: Liubovi Brînza

Ecaterina Palanciuc